

XI Otwarty Konkurs Literacki „Legendy Błękitnej Krainy”

Wnioski jury

1. Na poziomie fabuły:

a) pojawienie się nowych, nieobecnych w poprzednich edycjach konkursu, osób, przedmiotów, miejsc, zdarzeń oraz innych elementów związanych z ziemią lęborską:

– np. Karla Englera, nabywcy w 1890 r. wiatraka w Zdrzewnie, hrabiego Juliusa von Ostena, dawnego dziedzica Janowic,

– bogato zdobionego tabernakulum z Sanktuarium św. Jakuba w Lęborku, okazałego budynku nieistniejącego już lęborskiego szpitala Joannitów, kamienicy mieszczącej się obecnie przy ulicy Staromiejskiej 14, dawnego biegu rzeki Okalicy przepływającej niegdyś przez samo centrum Lęborka, jak również tzw. Kurhausu (Domu Zdrojowego), aktualnie hotelu „Neptun” z Łeby, okazałego bluszczu zdobiącego dawne zabudowania przypałacowe w Łebuni, podziemnej krypty w roszczyckiej kaplicy, w której chowano właścicieli miejscowego majątku,

– pobytu w Lęborku w XVII w., w trakcie tzw. potopu, wojsk szwedzkich czy wkroczenia do miasta 10 marca 1945 r. żołnierzy Armii Czerwonej,

b) obecność bohaterów ze świata nadprzyrodzonego (aniołów, czarnoksiężników, czarownic, diabłów, duchów, gnomów, ogrów, rusalek, smoków, syren, troli, wróżek itd.),

c) duża ilość miejscowości, w których rozgrywa się akcja: Charbrowo, Chocielewko, Janowice, Krępa Kaszubska, Łeba, Łebunia, Poraj, Redkowice, Roszczyce, Sarbsk, Ulinia, Wicko, Wrześcienko, Zdrzewno,

d) rozbudowa wątku miłosnego:

– miłość dwojga kochanków w legendzie „RUSAŁKA”,

– miłość dziecka/dzieci do rodziców oraz miłość rodzicielska („Dar Bożego Życia”),

– wprowadzenie mezaliansu – uczucia przekraczającego podziały stanowe (miłość szlachcianki Margaret i ogrodnika Filipa w legendzie „PAŁACOWA MIŁOŚĆ”),

- rozstanie (choć pod przymusem) kochanków nieoznaczające końca ich miłości („LEGENDA O PRAWDZIWEJ MIŁOŚCI”),
- umiłowanie przyrody, wrażliwość na jej piękno („Legenda o Lęborskich Żabkach”),
- miłość do Boga, potęga wiary („Tajemnica lęborskiego kościoła”),
- wprowadzenie wątku przyjaźni (długoletnia przyjaźń między rusałką Dobrosławą a rybakiem Korneliuszem),

e) obecność wątku dydaktycznego:

- „Trzeba tylko chcieć, a można wszystko (...)”,
- dobro nagradzane (spełnienie przez rusałkę obietnicy obfitych połowów dla rybaka Korneliusza w zamian za okazywaną przez niego dobroć, cierpliwość i pracowitość),
- wyrządzone zło karane (śmierć w zniszczonym pomieszczeniu pełnym kosztowności chciwego, okrutnego przywódcy zbójców chłopca Bardy),

f) pomysłowość:

- niezwykły dar małej dziewczynki, która poprzez dotyk, zielonymi końcówkami swoich palców, zamieniała wszystko w bluszcz („Legenda o Bluszczowej Baszcie”),

g) zastosowanie wątku faustowskiego (starania o zaprzędanie duszy diabłu w legendzie „Jak odbudowano Łebę”),

h) umieszczenie w warstwie fabularnej zdarzeń niezwykłych, nierzeczywistych rozgrywających się: w czasie wichury, w blasku światła, podczas burzy, w ciemnościach, nocą, o północy, podczas pełni księżyca, w trakcie snu,

i) budowa aury tajemniczości, niedopowiedzenia, sekretu, a czasem wręcz grozy, wokół:

- postaci, np. mrocznej, koszarnej kreatury rodem z czeluści piekielnych, pastwiącej się nad zwłokami porywanych i zabijanych przez siebie ludzi,
- przedmiotów, np. pierścienia Arabeli, którego właściciel, po przekręceniu klejnotu na palcu, zamieniał się w smoka,
- miejsc, np. okazałego zamku ukrytego w lesie, niedostępnego dla oczu ciekawskich.

2. Na poziomie języka wypowiedzi:

a) obecność motta:

– „Nie całą prawdę znajdziemy w książkach napisanych wiele dziesięcioleci później od zaistniałych wydarzeń. Słowo zabija, ale duch ożywia”

b) zastosowanie niestandardowego, oryginalnego wprowadzenia:

– „Dawno, dawno temu, w odległej krainie, za górami, za lasami żyła księżniczka... Czyż to nie uroczy wstęp? Tak, dobrze pomyślałeś – to było pytanie retoryczne... Wybacz, ale ja nie mam w zwyczaju opowiadać historii o księżniczkach i rycerzach... Jak dla mnie, jest to za bardzo oklepane.” („Legenda o starym cmentarzysku na terenie jednostki wojskowej w Lęborku”),

c) barwne, plastyczne opisy:

– „Pośrodku kręgu utworzonego z kamieni oraz gałęzi stała postać z najgorszych koszmarów. Jej długi, czarny płaszcz dotykał ziemi. Skóra, prawie przezroczysta odbijała światło księżyca. Ostre szpony zdobiły chude, niezwykle długie palce. (...) A jej twarz... na jej twarzy zastygła gęsta, ciemna ludzka krew.” („Legenda o starym cmentarzysku na terenie jednostki wojskowej w Lęborku”),

d) humor, lekkość wypowiedzi:

– „Barbara była bardzo zaskoczona, chociaż raczej nie aż tak jak oni (zakochani w niej rycerze – przypis autora), gdy dowiedzieli się, że jednak nie są tymi jedynymi (...), **a zaledwie tymi jedynie czterema.**” („Rzecz o czterech zazdrosnych rycerzach i księżnej Barbarze”),

e) wplecenie tekstu poetyckiego do prozy:

„Na niebezpieczeństwo nie zważaj,
idź pewnym krokiem do przodu.

Pokusy czaić się będą, lecz im nie pobjażaj,

bo jeśli wytrwasz, zgubę oddalisz narodu.” („Legenda o starym cmentarzysku na terenie jednostki wojskowej w Lęborku”),

f) metaforyczność:

– umrzeć czyli „zasnąć na wieki”,

– „Promienie słońca rysują wzory na jego plecach (...)” („Legenda o tym,

jak dąb nazwano imieniem Arkadiusz”),

g) zastosowanie porównań:

– „Usta były krwistoczerwone, niczym ognie ogrzewające diabelski kocioł ze smołą.” („Legenda o starym cmentarzysku na terenie jednostki wojskowej w Lęborku”),

h) bogactwo nazw własnych: para kochanków Kaszubinka i Krempian, bogaty szlachcic Kmicic Płatonogi, księżniczka Celestia, rycerze Zatory i Imbir, lew Akus, ogry Wesolek i Cień, góra Serce Zła itd.),

i) imię bohatera sugerujące jego cechy charakteru: kobieta o **prawym i czystym** sercu **Dobrosława**,

j) obecność dialogów,

k) zastosowanie mowy niezależnej obok zależnej:

– »W jej oczach tli się duma, a wyraz twarzy mówi: „Jesteś taki podobny do ojca”«,

– »„– Co ja tu robię?” – Zastanawiał się Kuba (...)«,

l) zróżnicowana narracja – w pierwszej osobie lp.: ”O jednej z takich historii chciałabym opowiedzieć, ponieważ bardzo mnie zaciekała.”, „Mój tata, dowiadując się, że będzie mieć syna, nazwał swoją nową łódkę moim imieniem.”, w trzeciej osobie lp., lub w pierwszej osobie lmn., utożsamiając się z czytelnikiem: „Tego już się nie dowiemy”,

l) obecność archaizmów (gród, kmieć, komnata, niewiasta, szaty, wtenczas itd.), także zwrotów z języka kaszubskiego [„– Witěj, ja (...) nazewóm sã Kaszubinka.”] i łaciny,

ł) zastosowanie zwrotów do czytelnika:

– „Jeżeli się nie lękasz, wysłuchaj mojej opowieści. (...) Tylko, czy na pewno tego chcesz? Jesteś pewien, że dasz radę dotrzeć do końca? Jeżeli nie, skończ czytać w tym momencie. Pamiętaj, jeśli mnie nie posłuchasz, może skończyć się to źle... BARDZO źle...”,

m) obecność puenty (morału):

– „(...) jeżeli serce masz czyste, wszystkie wskazówki znajdziesz właśnie w nim. To ono pokaże ci drogę, którą masz obrać i to ono pozwoli ci

odróżnić dobro od zła. Pamiętaj o sile (...) płynącej z dobroci mogącej pokonać wszelkie zło tego świata. Bo to właśnie dobro jest prawdziwą potęgą.” („Legenda o starym cmentarzysku na terenie jednostki wojskowej w Lęborku”),

n) wzbogacenie tekstu o ilustracje, rysunki itd.